

HOKUSAI ve SANATI ÜZERİNE GÖRSEL BİR OKUMA

Dr. Öğr. Üyesi Özlem TEKDEMİR DÖKEROĞLU*

Özet

1760 tarihinde bugün başkent Tokyo olarak bilinen Edo'da doğan Katsushika Hokusai, Japon sanatının en önemli sanatçılarından biri olarak kabul edilmektedir. Ressam ve baskı sanatçısı olan Hokusai tahta oyma baskı üzerinde uzmanlaşmıştır. Aynı zamanda bir Ukiyo-e ressamı da olan sanatçının bu tarzdaki resimleri, Edo olarak adlandırılan dönemin günlük yaşamı üzerine görüntülerden oluşmaktadır. Ukiyo-e diye adlandırılan bu resimler döneminin çağdaş resmi olarak tanımlanır. Resimlerin halkla buluşmasını kolaylaştıran bu tahta baskılar, Hokusai ve diğer Japon ressamların eserlerinin yaygınlaşmasında ve dünya çapında tanınmasında da önemli bir paya sahiptir. 1820'lerde ürettiği en bilinen serisi, tutku halinde resimlediği Fuji Dağı ile ilgili olanlardır. Otuz altı Fuji manzarasından oluşan bu seri, tahta baskı ile yapılmış ve bölgenin coğrafi yapısını betimleyen peyzajlar ve zaman zaman da günlük yaşamını belgeleyen oldukça zarif olarak nitelenebilecek resimlerden oluşur. Bu seriden, orijinal adı The Great Wave of Kanagawa olan, Kanagawa Dalgası adlı resim Hokusai'nin incelikli ustalığının ve kendine özgü betimleme yeteneğinin şiirsel bir göstergesi olarak, sanatının kendinden sonraki nesillere ilham kaynağı olmasını sağlamıştır. Bu araştırmada, Katsushika Hokusai'nin yaşamı ve resimleri incelenerek Japon Sanatı ve araştırmanın konusu olan sanatçı üzerinden araştırmacılar ve sanatçılar için özgün bir kaynak oluşturmak amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hokusai, Japon Sanatı, Tahta Baskı, Edo Dönemi, Ukiyo-e

A VISUAL READING ON HOKUSAI AND ART

Abstract

Katsushika Hokusai, born in Edo, 1760, today known as the capital Tokyo, is considered one of the most important artists of Japanese art. Hokusai, a painter and print artist, specializes in wood engraving. This type of painting of the artist, who is also a Ukiyo-e painter, consists of images of the day-to-day life of Edo. These pictures, called Ukiyo-e, are defined as the contemporary picture of the period. These wooden prints, which make it easier for people to meet the paintings, also play an important role in the spread of the works of Hokusai and other Japanese painters and their recognition in the world. The most well-known series he produced in the 1820s are those related to Fuji Mountain, which he portrays in passion. This series, made up of 36 Fuji scenes, is made of wood and consists of landscapes depicting the geographical structure of the region and pictures that can be described as quite elegant, occasionally documenting daily life. The original name of this series was The Great Wave of Kanagawa, the Kanagawa Waves, a poetic sign of Hokusai and his elaborate mastery, and his distinctive ability to describe, as a source of inspiration for later generations of his art. In this survey, the life and paintings of Katsushika Hokusai are examined and it is aimed to create a unique resource for researchers and artists through Japanese art and research subjects.

Key Words: Hokusai, Japanese art, Woodenedition, Edoperiod, Ukiyo-e

* KTO Karatay Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Resim, oztekdemir@hotmail.com

Giriş

Japon ressam, süslemecisi ve gravürçüsü Katsushika Hokusai (1760–1849) yaklaşık bir tahminle 31 Ekim 1760 tarihinde bugün başkent Tokyo olarak bilinen Edo’da doğmuştur. Japon sanatının en önemli sanatçılarından biri olarak kabul edilen ressam ve baskı sanatçısı Hokusai, tahta oyma baskı üzerinde uzmanlaşır. Onu bu konuda çalışan çağdaşı Japon sanatçılardan ayıran, konuları ele alışındaki zarafet, geleneğin sınırlarını zorlayan merak ve bitmek bilmeyen çalışma azmiyle yaşamı boyunca ortaya koyduğu otuz binin üstündeki çalışmasıdır. Farklı kaynaklarda kısmen resmi olarak 1779’dan başlayıp, 1849’da 89 yaşındayken ölümüne kadar devam eden istisnai uzunluktaki kariyerinde yaptığı, tahta baskı, skeç, resim, illüstrasyonlardan oluşan otuz binin üzerinde çalışması ve dünyanın pek çok saygın müzesinin koleksiyonlarında yer alır. Batı tarzı resimleri inceleyerek, oradaki perspektif anlayışını benimser ve bunu resimlerine uyarlar. Bu özelliğiyle batılı ressamlar tarafından fark edilir ve batı sanat tarihinin seyrini değiştiren Empresyonist akıma ve bu akımın önemli figürlerinden Calaude Monet, Edgar Degas, Van Gogh, Toluse Lautrec gibi sanatçılara ve bunlar gibi pek çoklarına esin kaynağı olur.

Hokusai, yaşamı boyunca en az otuz farklı isim kullanır. Birden fazla ismin kullanımı, zamanın Japon sanatçılarından ortak bir uygulaması olsa da, takma adlarının sayısı diğer büyük Japon sanatçılarından daha fazladır. Hokusai’nin isminin değişmesi çok sık görülür ve sanatsal üretim ve stildeki değişikliklerle sıklıkla ilişkilendirilir. Sanat tarihi okumalarında, hayatını dönemlere ayırmak için kullanılır. İlk eğitimini Ukiyo-e (Ukuyoyi) ustası Katsukawa Shunsho’dan alır. Çocuk yaşta ustasından öğrendiği tekniklerle kendisi de bir Ukiyo-e (Ukuyoyi) ressamı olan sanatçının bu tarzdaki resimleri, Edo olarak adlandırılan dönemin günlük yaşamı üzerine görüntülerden oluşur.

“Modern olma” anlamı da taşıyan Ukiyo-e, Edo döneminde ortaya çıkan bir resim sanatı türüdür. Fani Dünya Resimleri anlamına gelen Ukiyo-e, günlük yaşamdan sahnelerin de konu alındığı, döneminin çağdaş resmidir. Konularını yerel efsanelerden, dinden, edebiyattan, şiirden, imparator ve ailesi ile ilgili hikayelerden, geleneksel Japon tiyatrosundan, Kabuki aktörlerinden ve yaşamın akışından alır. Klasik Japon resminin üstüne kültürel öğeleri ve günlük yaşamdan parçaları ekler. Peyzaj konuları da bu yeni tarza göre biçimlenir. Eski tip elle boyanan Japon kitaplarının içinde ve kapaklarında da kullanılan Ukiyo-e tarzı, genellikle renkli ahşap bloklarla baskı şeklinde uygulansa da, akımın ilk dönemlerinde fırça ile suluboya etkisi veren Ukiyo-e resimleri de bulunmaktadır. 17. yy’dan 19. yy’a kadar Japon kültüründe bir tür eğlenceye dönüşen Ukiyo-e tarzında resimlenmiş kitaplar ve resimler görsel kültürün yaygınlaşmasında önemli bir rol üstelenir (Resim 1-2).

Resim: 1 Guguk Kuşu ve Azaleas, ahşap blok baskı, 1828(<https://www.pinterest.com/banksothecreeks/hokusais-birds-flowers>).

Resim: 2 Ünlü Wazu Şelalesinde At Yıkama, kağıt üzerine ahşap baskı, 1833. (https://tr.wikipedia.org/wiki/Dosya:Katsushika_HokusaiYoshitsune_Falls,_from_the_seriesFamousWaterfalls_in_Various_Provinces_Google_Art_Project.jpg).

HOKUSAI'NİN ERKEN DÖNEMİ

Resim yapmaya çok küçük yaşlarda başlayan Hokusai, küçük yaşta ayna yapımcısı olan babasının işlerine yardım etmiştir. Sanatında küçük yaşta öğrendiği bu zanaatın biçimlendirici bir etkisi olduğu düşünülür. İlk işi bir kütüphanede katipliktir. Dört yaşından ustası Shunsho'nun yanına girdiği 18 yaşına kadar bir ağaç kesicinin yanında çırak olarak çalışır. Bir Ukiyo-e sanatçısı olan Shunsho'nun stüdyosuna kabul edildiğinde, o da ustası gibi daha çok mahkumlar, günlük olaylar ve Kabuki aktörleri gibi imajlara odaklanır. İlk isim değişikliği de burada olur. Ustası tarafından verilen Shunrō adıyla 1779'da ilk defa bir dizi Kabuki aktörünün resmini yayınlar (Resim 3-4).

Resim: 3 Segewa Kikunojo III, Oren olarak (kılığında), renkli ağaç baskı, yaklaşık 13 x 15 cm. 1779. Tokyo Ulusal Müzesi, (Paget, 2018, s.6).

Resim: 4 Sakata Hangoro III, gezgin bir rahip olarak, renkli ağaç baskı, 31.4 x 14.2 cm. 1791. Boston Güzel Sanatlar Müzesi. (Paget, 2018, s.9).

Kariyerinin erken dönemlerinde çocukları için oyuncaklar tasarlar. Diaroma denilen üç boyutlu manzara modelleri ve içinde küçük peyzajların olduğu masa oyunları yapar. 1793'te Shunshō'un ölümünden sonra, Fransız ve Hollandalı sanatçıların bakır gravürlerinden gördüğü Avrupa stillerini ve diğer sanat tarzlarını keşfetmeye başlar. Daha sonra Ukiyo-e'nin geleneksel konuları olan oyuncuların ve aktörlerin görüntülerinden uzaklaşır. Bunun yerine, çalışmaları çeşitli sosyal düzeylerden Japon halkının günlük yaşamının manzaralarına ve görüntülerine odaklanır. Bu değişim, ukiyo-e ve Hokusai'nin kariyerinde önemli bir dönüm noktasıdır. Ryōgoku Köprüsündeki Havai Fişekler (1790), Hokusai'nin yaşamının bu döneminden kalmadır (Resim 5).

Hokusai bu dönemde Asya tarzı iki boyutlu perspektif anlayışını bir kenara bırakıp, batı tarzı resimlerde gördüğü yeni perspektif tekniğini benimsemiş, resimlerini bu tekniğe uygun yapmaya başlamıştır. Dış dünyaya oldukça kapalı, bu uzak ada ülkesinde, daha önce tekrarlanan geleneksel resim anlayışından çok farklı olan Hokusai'nin yeni resim tekniği, dönemin Japonya'sında devrim niteliğinde bir yenilik olarak görülmüş, daha sonraları batı sanat dünyasında Hokusai'nin tanınması ve esin kaynağı olarak görülmesinde belirleyici rol oynamıştır. Ustası Shunshō'un ölümünün ardından ilk eşini de genç yaşta kaybeden sanatçı bir oğlu ve iki kızıyla yaşamaya başlar. 1797'de yeniden evlenir ve yaşamının bu döneminde Hokusai adını alır. Bu isim değişikliği aynı zamanda, sanat yaşamında çalışma ile geçecek bir asırlık ilk altın çağın da başlangıcıdır.

Resim: 5 Ryogoku köprüsünde serin bir yaz akşamı havai fişek izlerken, ahşap baskı,1780–1790 (<https://ukiyo-e.org/image/famsf/5050161212710081>).

Olgun Dönemi

Hayatı boyunca pek çok kez taşınan (yaklaşık 93 farklı ikametgah), ve pek çok kez ad değiştiren Hokusai, farklı konularda farklı yöntemlerle üretmeyi seven bir sanatçıydı. Antolojiler, erotik içerikli kitaplar, baskı resim albümleri, elde boyanan resimler ve tarihi romanlar gibi pek çok farklı türde iş üreten Hokusai, 1800 yılına kadar, Ukiyo-e'nin portre dışındaki amaçlar için kullanımını daha da geliştirmiştir. Yaşamının bu döneminde, doğduğu yer olarak da bilinen Edo'nun, “kuzey stüdyosu” anlamına gelen eski adını yani Katsushika Hokusai'yi isim olarak benimser. Sonraki dönemlerde de bu isim, sanatçının en bilinen adı olarak anılacaktır. O yıllarda, iki manzara koleksiyonunu; Doğu Kapısı'nın Ünlü Manzaranarı ve Edo'nun Sekiz Manzarası'nı yayınladı.

Resim: 6 Tametomo ve Onigashima Adasının Yerlileri,1811. (<https://fr.muzeo.com/reproduction-oeuvre/larcher-tametomo-defie-les-sauvages-donoshima-de-parvenir-a-bander-son-arc>).

Hokusai Yomihon

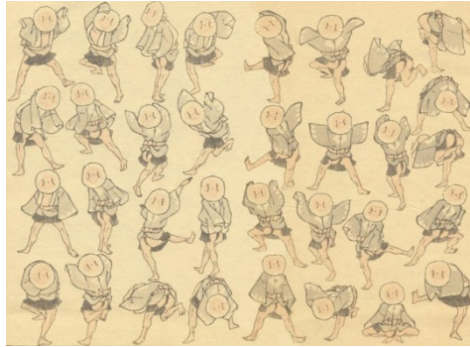
“1806-1815 arası Hokusai'nin işleri yomihon veya okuma kitabı olarak isimlendirilen illüstratif (anlatımcı) yeni bir tip roman türüne odaklanır” (Paget,2018, s. 33). Bu tarz kitaplar daha çok tarihi hikayeleri konu alan betimleyici nitelikte resimlerin kullanıldığı romanlardır. Bu yeni tarz, o dönem işlerinde oldukça etkin bir yere sahiptir. Zamanının büyük kısmını bu çalışmalara ayırır ve oldukça da iyi bir gelir elde eder. Diğer yandan elbette bu konular uslubunda bir takım değişiklikler yaratır. Geleneksel Ukiyo-e dünyasından uzaklaşarak daha güçlü figüratif yapılara yönelir. Samuraylar, savaşçılar, hikayelerde geçen canlılar, büyük jestleriyle ve korkutucu ifadeleriyle resimlerinde hayat bulur (Resim 6).

Hokusai Manga

1811 yılında, 51 yaşındayken, Hokusai adını Taito olarak değiştirir ve sanat yaşamında Hokusai Manga olarak anılacak yeni bir döneme girer. Hokusai, gerçekçiliğe ve hayatın doğru bir tasvirine adanmış olan bu manga çizimlerinden binlerce yapar. Başlangıçta para kazanmak ve daha çok öğrenci çekmek için yapılan bu başlıbaşına bir sanat eseri sayılabilecek çizim serisi, daha sonra sanatçının pek çok biçimsel keşfe imza atmasını sağlar. Özellikle 1814-15 yıllarında Hokusai'nin dikkati, tarihi roman illüstrasyonundan resimli kitaba ve özellikle amatör sanatçılar için tasarlanan ahşap-blok baskılı kitapçık türüne doğru kayar. Bu hareketli ve illüstratif desenler aynı zamanda ironik bir dile de sahiptir. Hareketin tesadüfi akışını ustaca yansıtan bir desen dilene ve doymak bilmez bir çizim iştahına sahip olan sanatçı, binlerce, eskiz tadında desen çizer.

“Hokusai Manga, 1815 ve 1878 yılları arasında on beş ciltte yayınlanan 3.000'den fazla küçük, tahtadan oymalı eskiz koleksiyonudur. Çizimler, günlük Japon yaşamının yanı sıra hayvanlar, nesnelere ve mitolojik karakterlerin çeşitli yönlerini göstermektedir. Hokusai, diğer şeylerin yanı sıra Avrupalı bilimsel çizimlerden esinlenmiştir ve eskizleri keskin gözlemlere dayanmaktadır. İnsan bedenini hareket halindeyken tasvir etme kabiliyeti, Manga'nın 3. cildinde Suzume Odori-zu, Dans Serçeleri taslaklarında da tasvir edilmiştir” (https://neurophilosophy.wordpress.com/2010/03/23/IMPLIED_MOTION_IN_HOKUSAI_MANGA/ 4 Kasım 2018'de erişildi), (Resim7).

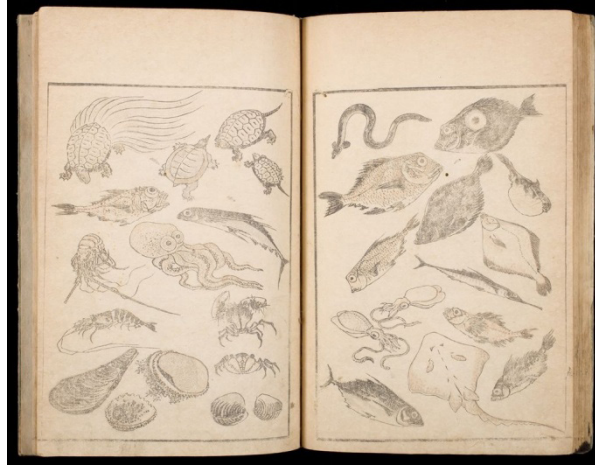

Resim: 7 Dans Serçeleri, 1815-1865 Ronin Galerisi
(https://neurophilosophy.wordpress.com/2010/03/23/IMPLIED_MOTION_IN_HOKUSAI_MANGA/).

Resim: 8 Performansçılar, Hokusai Manga 1815-1865
(https://neurophilosophy.wordpress.com/2010/03/23/IMPLIED_MOTION_IN_HOKUSAI_MANGA/).

Hayatının bu döneminde yaptığı resimler Japonya’da manganın ilk büyük ustası olarak anılmasını sağlar ve Japon modern mangasının çıkışı olarak görülür. Hokusai Manga başlığı altında toplanan bu işer, yalın çizgisel anlatımlarıyla daha çok eskiz havasındadırlar. Hareketin yoğun olarak hissedildiği figür desenlerinin ağırlıkta olduğu manga tarzı bu çizimler, skech book denilen eskiz defterlerinden oluşur. İnsan çizimlerinin yanısıra hayvanların ve figür hareketlerinin yoğun olduğu manzara resimlerini de içerir (Resim 9). İnsan vücudunun son derece dengesiz hareketler içinde fakat neredeyse bir akış halinde gösterildiği bu çizimlerinde gözün hareketi takip etmesini ve tamamlamasını sağlayacak bir teknik geliştirir (Resim 8).

Resim: 9 RandomSketchesbyHokusai (Hokusai manga) Vol. 1, Late Edo period, circa 1814Harvard Art Museum (<https://ukiyo-e.org/image/harvard/HUAM-INV021880>).

Edo bölgesinin önemli peyzajlarından oluşan mazara resimleri bu dönemde betimlediği konulardandır (bkz: Resim 10). Otuz altı Fuji Dağı Manzarası da aynı döneme tarihlenir. Batı tarzı perspektifi ustaca kullandığı, Japon doğasının ve insanların günlük yaşamını resimlediği bu renkli tahta baskılar, dönemin yaşam tarzı ve hayat akışı ile ilgili de önemli ve belgeleyici nitelikte kaynaklardır. Bu resimlerde, dönem Japonya’sında günlük yaşamları içinde sıradan insanlar, balıkçılar, köylüler, günlük giysileri, araç gereçleri ve doğa içindeki günlük uğraşları esnasında betimlenir.

Resim: 10 EjiriSuruga Kırşalında, Otuz altı Fuji Dağı Manzarası Serisinden, 1830-31, Boston Güzel Sanatlar Müzesi(<https://theartstack.com/artist/katsushika-hokusai-ge-shi-bei-zhai/ejiri-suruga-province>).

Bu çalışmalar Hokusai'nin geniş kitlelerce tanınmasının ilk adımlarıdır. Avrupa'da Japonizm akımı Hokusai mangaları ile başlar ve gelişir. *“Hokusai Manga olağanüstü bir başarıydı ve 1860'larda defalarca basılmıştı. Bu kitaplar, Avrupalıların sadece Hokusai ve ukiyo-e ile değil, Japon manzaraları ve halkıyla da tanışmasını sağlayan başlıca kaynaktı”* (Paget,2018, s.40).

SONA DOĞRU, YENİDEN DOĞUŞ

Ayrıntılı baskıları ve illüstrasyonlarıyla ünlü olmasına rağmen, Hokusai, sanat yeteneğini kalabalık topluluklar önünde sergilemekten hoşlanırdı. Kamusal alanlarda, festivallerde 200 metrekairelik kağıtlara yaptığı mitolojik karakterlerin devasa resimlerini içeren işleriyle iddialı performanslar ortaya koyar, yarışmalara katılırdı. Bugün bildiğimiz ve onu dünya çapında bir sanatçı yapan eserlerinin büyük bir kısmını 60 yaşından sonra üreten Hokusai'nin yaşamında yaşlılık, bir yeniden doğuş olarak onu zirveye taşımıştır. 1820'de adını Litsu olarak yeniden değiştirir. Bu isim onun yeniden doğuşunun bir habercisi gibidir.

1828'de ikinci eşini de kaybeden Hokusai, birkaç defa felç geçirir, bunun üstüne bir de torunun büyük borçları yüzünden oldukça zor bir mali duruma düşer. Artık yaşlı bir adam olan ve bu yaşına kadar binlerce iş üreten, saygın ve başarılı bir kariyeri olan Hokusai, yaşadığı bu yıkıcı olayların onun yeniden doğuşu olduğunu tahmin etmişcesine büyük bir azimle çalışmaya koyulur. 1830'da 70 yaşındayken, içinde dünyaca ünlü Kanagawa Dalgası'nın da olduğu ve Fuji Dağı'nı betimlediği otuz altı resimlik ünlü serisine başlar (Resim 12-13).

Otuz Altı Fuji Dağı Manzarası

Otuz altı Fuji Dağı Manzarası olarak bilinen bu seri yayınlandıktan sonra çok beğenilmesi üzerine on resim daha eklenerek, kırkaltı renkli tahta oyma baskı resimden oluşur. Bu seri, Hokusai'nin yaşlı bir sanatçı olarak kariyerinin zirvesine oturduğu dönemi temsil eder.

Ukiyo-e tarzında yapılmış ve Fuji Dağı'nı konu alan en bilinen resim serisi olsa da Hokusai pek çok Fuji Dağı resmine de imza atmıştır. Hokusai'nin Yüz Fuji Dağı Manzarası da bunların içindedir. Ayrıca çok bilen bir diğer Japon sanatçı Hiroshige'nin de otuz altı Fuji Dağı Manzarası adlı bir serisi bulunmaktadır. Hokusai, seride dağı, yılın değişik mevsim dönemlerinde, etrafını çevreleyen coğrafyanın farklı görünüşlerinden ve açılarından resimler. Gün ışığının farklı yansımalarını ve mevsimlerin değişimini dağın manzarasını temel alarak betimler (Resim 12).

Peki nedir bu dağı bu kadar özel yapan? Neden Hokusai tutku halinde bu dağın resmini yapar ? Fuji Dağı, Japon kültürü ve inançlarında önemli bir yere sahip, sembolik bir değer taşıyan efsanevi anlatılara konu olmuş bir dağdır. Bu dağın önemi, belki de Japon kültürünün en bilinen masallarından birine dayanır (Resim 11).

Fuji Dağı Masalı; Bambu Kesicisi ve Ay Çocuk

Masla göre; yoksul bir bambu kesicisi birgün yine bambu toplamaya gider ve bambuların içinde parlayan bir ışık görür. Dikkatlice bakınca bunun avuç içi kadar bir kız çocuğu olduğunu anlar. Onu alır eve getirir. Yaşlı eşiyile birlikte mutlulukla büyütürler, küçük kız büyürken, yaşlı babası her bambu kesmeye gittiğinde bambuların içinde değerli mücevherler bulur. Böylece küçük kız büyürken bambu kesici de zaman içinde zenginleşir. Küçük kızları büyüyüp genç bir kız olduğunda güzelliği öyle büyüleyicidir ki tüm Japonya bunu konuşur. Kızın güzelliği Japon imparatorunun kulağına kadar gider ancak kız imparatorla görüşmek istemez. İmparator onu rahatsız etmeden kızın görmenin bir yolunu bulur ve ilk görüşte de kıza aşık olur. Onu sarayına götürmek ister.

“Ancak prenses onu durdurmuş. Eğer onu sarayına gitmeye zorlayacak olursa oracıkta bir gölgeye dönüşmeye başlayacağını söylemiş. Daha bunları söylerken bile ışığı solmaya başlamış. İmparator korkuyla vazgeçtiğini onu saraya gitmeye zorlamayacağını söylemiş ve eski haline dönmesi için yalvarmış...Artık Prensese Ay Işığı'nın güzelliğini gördükten sonra, geri kalan herşey ona daha soluk, daha karanlık geliyormuş. İmparator artık bütün zamanını prensese olan aşkı anlatan şiirler, mektuplar yazarak geçiriyor, bunları prensese gönderiyormuş. Prensese her seferinde imparatorundan gelen mektupları geri gönderiyor bu dünya yüzeyinde kimseyle evlenemeyeceğini anlatan mektuplar yazıyormuş. İmparator bunları almaktan bile büyük mutluluk duyuyormuş” (Ozaki, 2018, s.132-133).

Ancak zamanla Prensese Ay Işığı'nda bazı değişiklikler olmaya başlamış, Kız bütün gün ağlıyor ve kimseye bir şey söylemiyormuş. Sonunda babasına, bu dünyaya ait olmadığını bir kabahat işlediği için aydan dünyada gönderildiğini, buradaki zamanının dolduğunu ve yakında onu gelip alacaklarını söylemiş. İmparatorun bundan haberi olması gerektiğini düşünen babası imparatora haber vermiş. İmparator tüm askerlerini ve adamlarını bambu kesicisinin evine yollamış. Ancak zaman geldiğinde kimse Prensese Ay Işığı'nın aya dönmesine engel olamayacakmış. Prensese giderken İmparator'a bir mektup bırakmış ve mektubun içine kendisinin aya dönerken içtiği sonsuz yaşam iksirinden kalanı koymuş.

“Prensese'nin mektubu vakit kaybetmeden saraya gönderilir. Sonsuz yaşam iksirine dokunmaya korkan imparator, şişeyi mektupla birlikte o diyarın en kutsal dağı olan Fuji Dağı'nın tepesine gömdürür. İnsanlar bugün bile Fuji Dağı'nın tepesinden sürekli aya kadar yükselen dumanın görüldüğünü söyler” (Ozaki, 2018, s.138) (Resim 14).

Fuji Dağı masalında olduğu gibi, bu seriyle birlikte Hokusai, masalda geçen ölümsüzlük iksirine kavuşmuş olur. Bu kutsal dağın resimleri, bir sanatçı olarak yaşamının sonunda yeniden doğmasını ve sonsuza kadar yaşamasını sağlayacak güce sahip olmasını sağlar.

Resim: 11 Otuz altı Fuji Dağı Manzarası Serisinden, İnce Rüzgar, Berrak Sabah, 1830'lar. Indianapolis Sanat Müzesi([https://tr.wikipedia.org/wiki/36_Fuji_Dağı_Manzarası_\(Hokusai\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/36_Fuji_Dağı_Manzarası_(Hokusai))).

Resim: 12 OtuzaltıFuji Dağı Serisi'nden Resimler 1830'lar [https://tr.wikipedia.org/wiki/36_Fuji_Dağı_Manzarası_\(Hokusai\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/36_Fuji_Dağı_Manzarası_(Hokusai)).

Kanagawa Dalgası

Bu seriden, orjinal adı “The Great Wave of Kanagawa” olan, Kanagawa Dalgası adlı resim ilk olarak 1832’de, 36 Fuji Dağı Manzarası adlı serinin bir parçası olarak basıldı. 36 Fuji Dağı Manzarası serisinden, muhtemelen Japon sanatının en ünlü imajı olan bu ikonik tahta baskı, devasa bir dalganın köpürme anını betimler. Derinliği ve dalgaların hacmini gösterebilmek için batı perspektifini kullanır. Dalgalarla baş etmeye çalışan balıkçı tekneleri dalganın heybeti karşısında çaresizce mücadele eder. Resmin içinde dikkatlice bakınca uzakta görünen Fuji Dağı, dalgalardan biri gibi görünür. Sanatçı dalgaların içine bir Fuji silueti daha çizer. Büyük dalganın önünde görünen dalga, dağın ikinci bir betimlemesini gizler (Resim 13).

Resim: 13 Kanagawa Dalgası, renkli ağaç baskı, 36 Fuji Dağı Manzarası serisinden, 1832 (<https://www.wikiart.org/en/katsushika-hokusai/the-great-wave-of-kanagawa>).

Hokusai'nin incelikli ustalığının ve kendine özgü betimleme yeteneğinin şiirsel bir göstergesi olan baskı, Hokusai sanatının kendinden sonraki nesillere ilham kaynağı olmasını sağlar. Pek çok sanatçı bu resimden ilham alır. Bu sanatçılardan biri de Vincent Van Gogh'tur. Yıldızlı Gece resminde Kanagawa Dalgası'dan etkilenir. Gökyüzündeki hava akışı ve renk skalası Hokusai'nin Kanagawa Dalgası'ndaki akışı anımsatır.

Resim: 14 Fuji Dağı'nın Üstünde Yükselen Ejderha, 1849 İpek baskı, Hokusai-kan Museum.

Sonuç

Hokusai, baskıları, illüstrasyonları, resimleri ve diğer çalışma formlarındaki geniş ve verimli üretimleriyle, sadece Japon sanatının devlerinden biri ve Edo döneminin efsanesi değil, Batı Modernizmin kurucu babası, Ukiyo-e sanatının ve Japonizm'in ölçütüdür. (Paget,2018, s.40). Yaşamı boyunca 30.000 kadar eser üretmiştir ve 50 kadar öğrenci yetiştirmiştir. Bu sayı kısmen resmi olarak 1779'da başlayıp 1849'da 89 yaşındayken ölümüne kadar devam eden kariyerinin istisnai uzunluğuna bağlıdır. En küçük kızı Katsushika Oi, kendi başına ünlü bir sanatçı olur ve yaşamının sonuna kadar babasıyla yaşar. Kendini deli, yaşlı, çılgın bir ressam olarak tanımlayan Hokusai kendi ile ilgili değerlendirmesinde;

“Beş yaşından beri, şeylerin formlarını çizmek için bir çaba içindeyim. 50 yaşından itibaren bir dizi tasarım ürettim, ancak 70 yaşından önce çizdiğim şeylerde kayda değer bir şey yok. 73 yaşındayken, kuşların, hayvanların, böceklerin, balıkların, otların ve ağaçların yaşamsal niteliğinin gerçek kalitesine dair bir şeyi yakaladım. Bu nedenle, 80'de bir miktar ilerleme kaydettim, 90'da ben şeylerin daha derin anlamlarına daha da fazla nüfuz etmiş olacağım, 100'de gerçekten harika olacağım ve 110'da, her bir nokta, her bir çizgi kesinlikle kendi yaşam süresine sahip olacak. Sadece yeterince uzun ömürlü beyefendiler, sözlerimin gerçekliğini farkedebilirler” (aktaran, Lane, 1985, cilt 5, s. 973).

88 yaşında vefat etmeden önce belki de ölümün yaklaşmış olduğunu hissederek şöyle der; *“Eğer cennet bana bir on yıl daha verirse, belki bir beş yıl sonra, işte o zaman gerçek bir ressam olabilirim”* (aktaran, Paget, 2018, s.90).

Kaynaklar

- Baker, J.S. (2014). *Japanese Art*, Thames&HudsonWord Of Art, London.ISBN: 978-0-50020425-2
- Cain, A. (2016). <https://www.artsy.net/article/artsy-editorial-7-things-hokusai-creator-great-wave>. 20 Ekim 2018'de erişildi).
- Christine M. E. G. (2011). *Hokusai's Great Waves in Nineteenth-Century Japanese Visual.Culture*,
- Costandi, M. (2010). [https:// neurophilosophy.wordpress.com/ 2010/03/23/implicit_motion_in_hokusai_manga/](https://neurophilosophy.wordpress.com/2010/03/23/implicit_motion_in_hokusai_manga/) 4 Kasım 2018'de erişildi).
- Culture, The Art Bulletin, 93:4, 468-485, DOI: 10.1080/00043079.2011.10786019
- Holmes, C.J. (2014). *ParkstonePress International*. New York. ISBN: 978-1-783010-566-3.
- Lane, R. (1985). Hokusai.*EncyclopædiaBritannica*. (Cilt5, s.973).
- Lane, R. (1989). *Hokusai: Life andWork*. E.P. DuttonPublishers. New York. ISBN 10: 0525244557
- Nagata, S. (1999). *Hokusai: Genius of the Japanese Ukiyo-e*. Kodansha. Tokyo.
- Ozaki, Y.T. (2018). *Japon Masalları*.(S. Sariyer, Çev.). İstanbul: Karakarga Yayınları ISBN:978-605-2242-29-5
- Paget, R. (2018). *Hokusai*. Taschen, Slovakia. ISBN 978-3-8365-6337-6
- Smith, Henry D. II (1988). *Hokusai: One Hundred Views of Mt. Fuji*. Inc., Publishers, New York. ISBN 0-8076-1195-6.
- Turani,A. (1997). *Dünya Sanat Tarihi*. İstanbul: Remzi Kitabevi. ISBN: 975-14-0360-x.
- Costandi, M. (2010). [https:// neurophilosophy.wordpress.com/ 2010/03/23/ implicit_motion_in_hokusai_manga/](https://neurophilosophy.wordpress.com/2010/03/23/implicit_motion_in_hokusai_manga/) 4 Kasım 2018'de erişildi).
- (https://neurophilosophy.wordpress.com/2010/03/23/implicit_motion_in_hokusai_manga/ 4 Kasım 2018'de erişildi).